

Spanglizók

Bariczkaik révülten kigombolta szürke zakóját, és végighúzta ujját a salétromos vakolatban. Egy kivert üvegű kocsislámpa függött a feje felett. Ezt már lefotózta unalmában. Jobb dolga nem lévén, most azon gondolkodott, hogy vajon itt, ebben a koszos, romos házban valóban járt-e Petőfi annak idején. A boltíves, ódon kapubejárót a sáros földhányásoktól bibircsókos udvar és az utca felől is szürke acélpengeként metszette el a felhőszakadás. Se erre, se arra nem volt menekülés. A malter lepergett ujjá nyomán. Vajon hány szekér nyikorgott végig, hány zabolátlan ifjú csókolta feslett erkölcsű hölgyikéjét ez alatt a kövér boltozat alatt? Szeretett elidőzni az efféle vén, és aggságában irigyen hallgatag helyeken, de a kényszerűség jobban zavarta bárminél.

Akkor trappolt be a három suhanc. A kötött sapkás lehetett a főnök. Olyan eleven erővel rántotta be a másik kettőt, hogy nem is lehetett vita. Izgatottan lihegve körbeállták a kerékvetőt. A kötött sapkás a tölgyfa kapunak vetette hátát, a baseball sapkás meg a kapucnis szétvetett lábakkal jobb és bal felől. Az utca már percekkel ezelőtt elnéptelenedett. Csak a macskakövön csattogó zsíros esőcseppek. Jól jött ez az archaikus szenvedélyű vihar. Végre rágyújthattak.

Bariczkaik, felfüggesztve ideges toporgását a megbarnult keramiton, érdeklődve nézte a három fiatal. Szeretett fotografálni. Igazi ínyenc volt már. Főleg azokat a nőket szeretett megörökíteni, akiket nem kaphatott meg soha. De szerette a szánandó, elesett pillanatok is. Valahogy feloldozást nyert általuk.

A kötött sapkás megsodorta a füvet. Homlokához tapasztotta nedvesen lecsüngő haját és felmutatta. A kapucnis tüzet adott. A főnök a baseball sapkásnak adta az első szívás jogát. Az a füstöt némán, áhítattal tüdőzte le. Nem vették észre a férfit, aki maga elé tartva telefonját éppen azon igyekezett, hogy hatásos kompozícióba terelje az unalmat, az esőt és a srácokat. Azok csak szívtak. Nem is beszéltek közben, jobbára egymásra se néztek, csak a vizet bámulták, a kövön felhólyagosodó esőt, ami arra ingerelte őket, különösen a baseball sapkást, hogy beleköpjenek.

Bariczkaik arca romos volt, mint egy meztelen színpad. Egyetlen díszlete a vékony, ám módfelett harcias száj, mely nyálasan húzódott végig az orra alatt, s most, a munka pillanataiban ráadásul mohón megnyílt, mint egy türelmetlenségben megvénült vagina. Amióta nem volt szerződése sehol, csak a kukkolásban lelt némi örömet. Csukott szemmel exponált.

A kötött sapkás riadtan kapta fel a fejét. Nem fotózhat le csak úgy, kiáltotta oda. Bariczkaik eltette a telefont. Maga rendőr, kiabált felé a kapucnis is, és mégis beleköpött a padka aljában lucskosan zubogó vízbe. A férfi közelebb lépett, és barátságosan elmosolyodott. Nem, felelte, nem vagyok rendőr. Olyasmi mozdulatot tett kezeivel, mint amikor az ember le-

gyeket hesseget maga körül, jelezve, hogy „te jó ég, dehogy, micsoda barbár feltételezés”. Színész, tette hozzá, és gálánsan meghajolt. Van egy bláza, tudakolta a baseball sapkás, aki ebben az ügyetlen jelenetben is képes volt megőrizni az öngondoskodás látszatát. Ha van, akkor tőlem simán lefotózhat. Van, mondta a színész, és elővette a Multifilterét.

Hallgattak. Még kerepelt az eső a tetőn. Én is színész akartam ám lenni, mondta hirtelen indulattal a baseball sapkás, és köhögve kifújta a füstöt. A suliban volt egy jó drámatanár. De aztán kellett a pénz, elmentem a bontóba. Ez a melóm. Bontok. De egyszer játszottam Kreont. Az jó, mondta erre a színész elgondolkodva, mert ő még nem játszott a soha. Mind a bontóban vagyunk, mondta a kötött sapkás. De maga tényleg nem zsarú? A férfi megrázta a fejét. Az ég meg, mintha csak erre, megdördült a fejük felett. Lassan csillapodott a zápor. Az utca végében is feltűnt egy alak.

Akkor nem fotóz mégse, kérdezte a kapucnis vigyorogva. Nyugodtan, csak ne ám a fészkbúkra tegye ki! A férfi megint megrázta a fejét. Nem, mondta halkán, egyébként is, indulnom kell már. Eldobta a cigit, rálépett az átvizesedő csikkre. Hát viszlát, urak, kiáltotta. És ne hagyják cserben az álmaikat! Mosolyogva intett a fiúknak a falas kezével, aztán sietősen kilépett az utcára, és elindult az árral szemben a Főtér felé. A kép megvolt a telefonjában. Három fekete csík, szürke háttérrel. Valahol, valami albumban, egy képkeretben, bitekre bontva egy honlapon nyomuk marad. Megnyugtató. Ahogy a Bariczkaik agyában felsejlő emlék is, miszerint igen, Petőfi is lődörgött errefelé annak idején. ■ ■ ■

Halványkék tompá fény

Ázott birkaszag. Csak nem ment ki az orrából. A Kaukázusban ült meg a bőrében, az idegeiben, a szemén. Különös képeket látott tőle. Ilyenkor nem volt teljesen tudatában annak, ami körülötte zajlik, csak azok a puha, fakó, lágy és kontúr nélküli képek, amikbe nem lehet belekapaszkodni, nem tájolódnak, nem vezetnek sehová. Akkor érezte meg az ázott birkaszagot, ha félt. Khor Virap előtt félt először. Az Ararát felé. Hűvös volt akkor is. A hajnali fényben, a szétszálasodó fűbe kilépve kezdett el rettegni igazán. Messze a hófedte gerinc, rányaltak a felhők, báránnyfelhők, talán ezért. Úgy érezte, sosem jut haza. Valami gyapjúsztvetert keresett, magára terítette, úgy indult neki a mitológiának. És most is az a pulóver. Talán annak van ilyen szaga. Az apja vállára tette, és azon tűnődött, honnan van minden apának ugyanolyan kifeslett ujjú, olajbarna gyapjúsztvetere?

Ketten ültek a kórházudvaron egy piros padon. Körben négy másik, kettő-kettő jobb és bal oldalon, üresen. Mint régen a poharak, ha leültek egymást nógatva a beszédre. Az apák nem tudnak beszélni a fiaikkal. A fiúk bérgyilkosok. A fiúk a mitológiából jönnek és visszaküldik az apjukat oda. Minden pad mellett állt egy koszos, bűdös bádögödör. Kijelölt dohányzó – mintha egy novellában olvasták volna, hogy ennek pont így kell lennie. Ilyen vedlettnek. A salakon mégis csikkek heverték szétdobálva, „tízpercek” az életből, ennyi csikkből kijön egy emberöltő talán, a száradó fűcsomók között a kavicson.

Ültek, és hallgatták a platánok lombján lepergő koranyarat. Abban a néma szuszogásban, ahogy csak gubbasztottak egymás mellett, benne volt abban minden. Hetven koránár legalább. Xeratitisnak lenni nem egyszerű, mondta az apa a szvetter alatt. A fiú bólintott, nem tudta, mit mondjon erre, megigazította az ujjast, és elővette a cigarettásdobozát. Hátha a füst majd elveri azt az ázott birkaszagot. De nem. Rátapadt a nyálkahártyáira, nem engedte el. Félt. Fázol még, apa, kérdezte gyámoltalanul, és lepöcögtette a hamut. Csak nem kapok levegőt, felelte az öreg. Az embert kilélegzi a testéből a világ, a szél, tette hozzá, hirtelen felköhögve. Az ifjabb Xeratitis eldobta a cigit, és felnézett apjára. Hívjak egy orvost? Az öreg bólintott, és ökölbe szorítva kezét, püfölni kezdte beteg mellkasát. Hívj!

Felállt, beszaladt a fáradt zöldre festett kapun, ami valamikor a boncteremhez vezető folyosó kijárata volt, végigment a nyitott ajtajú kórtermek során a nővérállomásig, aminek pultján friss csokor rózsá és három doboz tejföl várakozott. Csak egy pirosas derengést látott maga előtt, a tejfölös dobozok fehér faltait, elmosódva, mint mindig, ha az a szag megjelent. Honnan jön elő? Milyen érzékeny membránok emlékeznek még arra a szagra? Keserűen, mint az olaj, csorgott végig a torkán. Eszébe jutott a mandulaműtétéje. Anyját várta csak akkor, amikor a műtét után gyógyszermérgezést kapott, és két héttig bent tartották a Kútvölgyiben. Minden nővérről azt remélte, az anyja az, csak állakban. Aztán ez a kép is összefolyt, a sok idegen arc, mint a szétpattogzott zománc, felsértette az emlékezetét. Elfelelte az anyja vonásait. Most a közeledő nővérkét sem látta. Fehér gomolyag volt csak, mint a cigarettafüst. Csinos volt pedig. Kicsit telt, de otthonos. Mögötte meg az Ararát csúcsai.

Mire visszaért, az apja már jobban volt. A kötött kardigánt is ledobta. Csukott szemmel pihent a padon. A kezében a kinyaklott szárú szemüveg. Mindjárt jönnek, mondta az apjának. Az elmosolyodott. Tudod, mit látok most, kérdezte. Halványkék, tompa fényt. Igen, apa, felelte neki, és megtörölte gyöngyöző homlokát. Igen... Van még egy szál cigid, ugye, emelte feléje arcát az öreg. Na aggódj, még nem halok meg. De mindjárt, itt az orvos, apa, suttopta a fiú. Tudom, felelte amaz. Azért nem. Rágyújtottak. A füst, mint a nővérek kékes fehér köpenye, arrébb lebbent az enyhe szélben. Hát látod, ezért nehéz nekünk, mondta elégedetten az öreg, és beteg tüdejére szívta a nikotint. Az apjára terítette a szvettert. A szétguruló kavicsok közé fúrta a cipője orrát, és becsukta a szemét. Nem érezte már az ázott birkaszagot. Ilyen volt, kérdezett megint az öreg. A hegy, kérdezett vissza a fiú. Az, mondta az öreg. Ilyen gomolygó, fényes, tompa kék? Ilyen, mondta a fiú. Éppen ilyen.

Csikós Attila (Szombathely, 1969): eddig hat kötete jelent meg. Legutóbbi könyve *Nincs pardon* címen, a Fekete Sas kiadónál. Számos színházi előadás dramaturgja, szerzője vagy irodalmi munkatársa. Budapesten él.